

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกรในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร โดยอาศัยการสัมภาษณ์จำนวน 126 ราย ปรากฏว่า สามารถรวบรวมได้ 116 ราย หรือร้อยละ 92.06 ของกลุ่มตัวอย่าง สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่รวบรวมได้

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน(คน)		ร้อยละ
	เป้าหมาย	รวบรวมได้	
เกษตรกรที่ไม่มีสารเคมีตกค้าง	94	94	100.00
เกษตรกรที่มีสารเคมีตกค้าง	36	22	61.11
รวม	130	116	92.06

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ แบ่งการเสนอเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นการนำเสนอข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 เป็นการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. อายุ เกษตรกรส่วนมากมีอายุอยู่ในระดับปานกลาง (๓๓ - ๔๔ ปี) จำนวนร้อยละ ๓๓.๘ รองลงมา มีอายุในระดับน้อย (ต่ำกว่า ๓๒ ปี) และระดับมาก (๔๕ - ๕๐ ปี) มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ ๓๓.๖ และ ๒๔.๔ ตามลำดับ อายุของเกษตรกรน้อยที่สุดเท่ากับ ๑๗ ปี และมากที่สุดเท่ากับ ๗๐ ปี อายุเฉลี่ยของเกษตรกรเท่ากับ ๓๔.๔๔ ปี (ตารางที่ ๒)

๒. การศึกษา เกษตรกรส่วนมากจบชั้นประถมศึกษา ๔ ลงมา เป็นจำนวนร้อยละ ๔๑.๘ และจบการศึกษาสูงกว่าชั้นประถมศึกษา ๔ เป็นจำนวนร้อยละ ๑๔.๑ (ตารางที่ ๓)

๓. รายได้เฉลี่ย เกษตรกรส่วนมากมีรายได้ของครอบครัวต่อปีอยู่ในระดับปานกลาง (๔๔,๐๐๐ - ๑๖๐,๐๐๐ บาท) มีจำนวนร้อยละ ๔๔.๖ รองลงมาอยู่ในระดับต่ำ (ต่ำกว่า - ๔๔,๐๐๐ บาท) จำนวนร้อยละ ๓๓.๖ และเกษตรกรที่มีรายได้ต่อครอบครัวต่อปีอยู่ในระดับรายได้สูง (๑๖๐,๐๐๐ ขึ้นไป) มีเพียงส่วนน้อยคือ จำนวนร้อยละ ๑๘.๘ (ตารางที่ ๔)

๔. การเปิดรับสื่อ จำแนกตามประเภทของสื่อที่ไว้ในโครงการฯ ได้ดังนี้

ก. สื่อมวลชน

- วิทยุกระจายเสียง การเปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียง พบว่า เกษตรกรส่วนมากเปิดรับในระดับปานกลาง คือ ร้อยละ ๕๔.๓ ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด รองลงมาเปิดรับน้อยคือ ร้อยละ ๓๑.๘ และเปิดรับในระดับมากมีเพียงร้อยละ ๑๖ (ตารางที่ ๕)

- หนังสือพิมพ์ สื่อหนังสือพิมพ์เกษตรกรจะอ่านอยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน คือร้อยละ ๙๕.๐ รองลงมาอ่านน้อย คือร้อยละ ๑๕.๕ และอ่านในระดับมากเพียงร้อยละ ๙.๕ (ตารางที่ ๖)

ข. สื่อเฉพาะกิจ

- โปสเตอร์ สื่อโปสเตอร์เกษตรกรจะเปิดรับในระดับปานกลางและระดับมากมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือร้อยละ ๔๕.๗ และ ๔๑.๗ ตามลำดับ และเปิดรับในระดับน้อย จำนวนร้อยละ ๑๒.๕ (ตารางที่ ๗)
- เอกสารเผยแพร่ เอกสารเผยแพร่นั้นเกษตรกรได้รับและอ่านในระดับปานกลาง คือ ร้อยละ ๖๑.๒ รองลงมาในระดับมาก คือ ร้อยละ ๒๕.๕ และระดับน้อยเพียงร้อยละ ๑๒.๕ (ตารางที่ ๘)
- การประชุมอบรม การอบรมในระดับปานกลาง และมีแนวโน้มไปทางน้อย คือ ร้อยละ ๔๖.๖ และ ๓๘.๘ ตามลำดับ ส่วนการเปิดรับสื่อการประชุมมากมีร้อยละ ๑๔.๗ (ตารางที่ ๙)

- ค. สื่อบุคคล สำหรับสื่อบุคคลพบว่าเกษตรกรเปิดรับในระดับปานกลาง มีจำนวนร้อยละ ๕๗.๘ รองมาเปิดรับในระดับน้อยและระดับมาก มีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ ๒๘.๑ และ ๑๔.๑ ตามลำดับ (ตารางที่ ๑๐)

๕. การเปิดรับสื่อบุคคลของเกษตรกร เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้สารเคมี

จำแนกตามประเภทของสื่อบุคคล

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรจะปรึกษากับเพื่อนบ้านมากที่สุดเมื่อมีปัญหาในเรื่องดังกล่าว มีจำนวนร้อยละ ๓๑.๓ รองลงมาจะปรึกษากับเจ้าหน้าที่การเกษตร จำนวนร้อยละ ๒๕.๕ จะปรึกษากับญาติและเจ้าของร้านขายยา เป็นจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ ๑๕.๒ (ตารางที่ ๑๑)

๖. จำนวนและร้อยละของเกษตรกร เปิดรับสื่อบุคคลด้านข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สารเคมี

เกษตรกรเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สารเคมี จากเจ้าหน้าที่เกษตร และเพื่อนบ้านมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ จำนวนร้อยละ ๒๒.๕ และ ๒๒.๓ ตามลำดับ รองลงมาได้รับข่าวสารดังกล่าวจากญาติ มีจำนวนร้อยละ ๑๕.๖ และจากเจ้าของร้านขายยาเป็นสัดส่วนใกล้เคียงกับตัวแทนจำหน่าย คือร้อยละ ๗.๒ และ ๗.๑ ตามลำดับ (ตารางที่ ๑๒)

๗. สื่อที่เกษตรกรสนใจมากที่สุดในการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สารเคมีมีองค์ันก่าจกัศัทรุหิซ

เกษตรกรสนใจและติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สารเคมี จากวิทยุกระจายเสียงมากที่สุด เป็นจำนวนร้อยละ ๓๗.๕ รองลงมาคือจากเจ้าหน้าที่การเกษตร และเอกสารเผยแพร่มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ ๑๗.๑ และ ๑๕.๕ ตามลำดับ (ตารางที่ ๑๓)

๘. ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

อย่างปลอดภัย

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีระดับความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีในระดัปลานกลาง มีจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ ๔๖.๘ มีความรู้ในระดับสูง ร้อยละ ๓๒.๘ และมีความรู้ในระดับน้อยเพียงร้อยละ ๑๐.๓ (ตารางที่ ๑๘)

๘. ทัศนคติของเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

อย่างปลอดภัย

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีทัศนคติต่อเรื่องดังกล่าวในระดัปลานกลาง มีจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ ๓๕.๘ ระดับสูงร้อยละ ๑๘.๓ และระดับต่ำร้อยละ ๔.๕ (ตารางที่ ๑๘)

๑๐. การปฏิบัติตามคำแนะนำในเรื่องการใช้สารเคมี

พบว่าเกษตรกรปฏิบัติตามคำแนะนำในระดับสูง มีจำนวนร้อยละ ๓๓.๘ ระดัปลานกลางร้อยละ ๑๓.๒๕ และระดับต่ำเพียงร้อยละ ๕.๑๓ (ตารางที่ ๑๖)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ ๒ ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อ ๑. การเปิดรับข่าวสารทั่วไปและข่าวสารการไร้
 สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัย จะมากน้อยต่างกันตามระดับอายุ ระดับ
 การศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจนั้น แยกวิเคราะห์แต่ละสื่อ (ตารางที่ ๑๓ -
 ตารางที่ ๑๔) แล้วปรากฏว่า มีเพียงกรณีเดียวเท่านั้นที่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
 คือ ระดับอายุกับการเปิดรับสื่อป้ายประกาศ มีความสัมพันธ์กันทางสถิติที่ระดับความ
 เชื่อมั่น ๐.๐๕ (ตารางที่ ๒๓) นั่นก็คือปริมาณความมากน้อยของการเปิดรับสื่อป้าย
 ประกาศของเกษตรกรแตกต่างกันตามระดับอายุ นอกนั้นก็ตัวแปรอิสระ ระดับอายุ
 ระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจกับตัวแปรตาม การเปิดรับสื่อวิทยุกระจาย-
 เสียง สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อบุคคล สื่อเอกสารเผยแพร่ และการประชุมอบรม ไม่มีความ
 สัมพันธ์กันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๐.๐๕ นอกนั้นก็คือ ปริมาณความมากน้อยของ
 การเปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ สื่อบุคคล สื่อเอกสารเผยแพร่ และการ
 ประชุมอบรมของเกษตรกรกับระดับอายุ ระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจไม่
 แตกต่างกัน และตัวแปรอิสระ การศึกษาระดับทางเศรษฐกิจก็ไม่มีความสัมพันธ์กันทาง
 สถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๐.๐๕ กับการเปิดรับสื่อป้ายประกาศ นั่นก็คือ ปริมาณความ
 มากน้อยของการเปิดรับสื่อป้ายประกาศของเกษตรกรกับระดับการศึกษาและฐานะทาง
 เศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อ ๒. การไร้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัย
 มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับตัวแปรต่อไปนี้คือ การเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ
 ในโครงการรณรงค์ให้เกษตรกรไร้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัย ระดับอายุ
 ระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระคือ การเปิดรับข่าวสาร จากสื่อ ระวังอายุ ระวังการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจ กับตัวแปรตาม คือ การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัย ซึ่งได้แก่ระดับความรู้ ทัศนคติและการนำไปใช้หรือปฏิบัติตามคำแนะนำ เป็นการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Efficiency) เพื่อทดสอบว่าเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ โดยตั้งระดับนัยสำคัญที่ $P < .05$ และ $P < .01$ พบว่า ค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม มีทิศทางเดียวกัน และทิศทางตรงกันข้าม สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ ๓๕)

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับตัวแปรอิสระ

ความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกัน	ความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้าม
๑.๑ วิทยุ	๑.๑ การประชุมอบรม
๑.๒ หนังสือพิมพ์	๑.๒ สอบบุคคล
๑.๓ เอกสารเผยแพร่ *	๑.๓ อายุ**
๑.๔ ป้ายประกาศ	
๑.๕ การศึกษา *	
๑.๖ รายได้	

* $P < .05$

** $P < .01$

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับตัวแปรอิสระ

ความสัมพันธ์ทางเดียวกัน	ความสัมพันธ์ทางตรงข้าม
๒.๑ วิทยุกระจายเสียง ๒.๒ หนังสือพิมพ์ * ๒.๓ เอกสารเผยแพร่ ๒.๔ การประชุมอบรม ** ๒.๕ อายุ ๒.๖ การศึกษา ๒.๗ สื่อบุคคล **	๒.๑ ป้ายประกาศ ๒.๒ รางรถไฟ

๓. ความสัมพันธ์ของการนำไปปฏิบัติกับตัวแปรอิสระ

ความสัมพันธ์ทางเดียวกัน	ความสัมพันธ์ทางตรงข้าม
๓.๑ วิทยุกระจายเสียง ๓.๒ หนังสือพิมพ์ ๓.๓ เอกสารเผยแพร่ ๓.๔ ป้ายประกาศ ๓.๕ การประชุมอบรม ๓.๖ สื่อบุคคล ๓.๗ อายุ ๓.๘ การศึกษา	๓.๑ รางรถไฟ

* P < .05

** P < .01

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามดังกล่าวมีความสัมพันธ์กัน 2 กรณีคือ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และในทิศทางตรงกันข้ามซึ่งจะมีความสัมพันธ์กันแค่นั้น ท่างกันที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ในที่นี้จะพิจารณาเฉพาะที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกัน ได้แก่

การเปิดรับสื่อเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัยมีความสัมพันธ์กัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.1509 ($P < .05$) จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในการศึกษาวิจัย

การศึกษากับความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมี มีความสัมพันธ์กันโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.1649 ($P < .05$) ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในการศึกษาวิจัย

การเปิดรับสื่อการประชุมอบรมกับทัศนคติที่ดีต่อการใช้สารเคมี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.2138 ($P < .01$) ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในการศึกษาวิจัย

การเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์กับทัศนคติที่ดีต่อการใช้สารเคมี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.156 ($P < .05$) ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในการศึกษาวิจัย

การเปิดรับสื่อบุคคลกับทัศนคติที่ดีต่อการใช้สารเคมี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.1944 ($P < .01$) ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในการศึกษาวิจัย

2. ความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามได้แก่ อายุกับความรู้เกี่ยวกับการใช้

อายุกับความรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.2342 ($P < .01$) ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ในการศึกษาวิจัย

สมมุติฐานข้อ ๓

การวิเคราะห์พบว่าในค่านความรู้ของเกษตรกรระหว่างกลุ่มที่มีสารเคมี ตกค้างในร่างกายในระดับปลอดภัย และที่มีสารเคมี ตกค้างในร่างกายในระดับไม่ปลอดภัย ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๐.๐๕ ($t = 0.08$, $df = 114$) ส่วนในค่านทัศนคติพบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มทั้งสองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๐.๐๕ ($t = 1.79$, $df = 114$) และในค่านปฏิบัติพบว่ามีความแตกต่างระหว่างกลุ่มทั้งสองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๐.๐๕ ($t = 2.05$, $df = 114$) ดังนั้น ใน ๒ ประเด็นแรก จึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนในค่านปฏิบัติตามคำแนะนำการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างปลอดภัยเป็นการยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย